

פרשת צו

(ו ב): צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו:

ע"י ר' בחיי: דע כי כל מיני הקרבנות ר כמספר י"ג מדות חמשה מהן באות מהקמת והן מנחת סולת מנחת מרחשת מחבת חלות ריקיין וכלן נקראין קרבן השמונה מהם הם בעלי חיים והם עולה הטאת אשם תודה שלמים בכור מעשר פסח יש מהם נאכלין לכהנים כגון הטאת ואשם ובכור ויש מהן נאכלין לבעלים כגון מעשר ופסח ותודה קרבן תודה בא על הנס והוא לשון הודאה אם היה חולה ונתרפא מביא קרבן תודה הוא שכתוב (תהלים קז כב) ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה או שאר שמחות כגון שמחת חתן וכלה שנאמר (ירמיה לג יא) קול ששון וקול שמחה וגו' מביאים תודה בית ה' ויש שאינו נאכל לא לכהנים ולא לבעלים והוא קרבן עולה שאין לבני אדם בו שום חלק אלא כולו להקב"ה וזהו לשון כליל וקרבן זה של עולה הוא הנכבד שבכל הקרבנות כלן וכן מוכיח הלשון שאמר היא העולה¹⁶⁴¹ הוסיף לומר היא העולה למעלת הקרבן וחשיבותו וכן (יחזקאל י ב) היא החיה אשר ראיתי גם פרי מעשיה גדול שמכפרת על הרהור הלב כמו שאמר באיוב (איוב א ה) והעלה עולות מספר כלם כי אמר איוב אולי הטאו בני וברכו אלהים בלבבם וזהו לשון עולה שמכפרת על העולה על הרוח והיה קרבן עולה קרב כל הלילה עד הבקר לפי שהאדם מחשב בלילה וחוטא ביום הוא שאמר הנביא (מיכה ב א) חושבי און ופועלי רע על משכבותם באור הבקר יעשוה ועל בן צותה התורה שתהיה כפרה בזמן העברה ולפי שעקר העברה היא ברוח היה הכל כליל באש ושב אל הרוח ולא היה רשות לדבר גופני ליהנות ממנו וזהו הענין האחד.

(ו ג): וְלִבֶּשׂ הַכֹּהֵן מְדוּ בָד וּמְכַנְסֵי בָד וְלִבֶּשׂ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ. ע"י ר' בחיי: וע"ד הקבלה היא העולה כמו (יחזקאל א יג) והיא מתהלכת¹⁶⁴² והיא המדה

סג מאיר הרמב"ן ור' בחיי

¹⁶⁴¹ ע"י לעיל הערה 1604.

¹⁶⁴² ע"י תיקו"ז (ד ע"ב): קום יחזקאל נביאה לגלאה אלן מראות קמי שכינתא דאתמר בהון ודמות החיות מראיהם כגחלי אש (יחזקאל א יג) בנקודי אורייתא וטעמי דאורייתא דעלייהו דאתוון אתמר ודמות החיות מראיהם כגחלי אש אלן אינון נקודין בוערות כמראה הלפידים (שם) אלן טעמי ובהון והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב ג) והמשכילים אלן אתוון יזהירו אלן נקודין דנהרין בהון כזוהר אלן טעמי ושכינתא כלילא מכלהו עלה אתמר היא מתהלכת בין החיות (יחזקאל א יג)

דאינון חיון עלאין דנקודי דטעמי וחיון תתאין דנקודי דאתוון כגוונא דא^י ואינון סגולת"א לעילא תלת חיון עילאין דרמיזין י' י' בראשי תיבין יה"ה יה"ה יה"ה ואינון יה"ה מלך (תהלים י טז) יה"ה מלך (תהלים צג א) יה"ה ימלך (שמות טו יח) אנפי תלת חיוון עילאין דאינון חסד גבורה תפארת ולתתא סגול דאינון חיוון תתאין אנפי נצח יסוד והוד דרמיזין ביברכך יאר ישא נקודה דאמצעיתא חיה ששמה אדם כגוונא דא ה' היא מתהלכת בין החיות דאינון תלת לעילא ותלת לתתא

כגוונא דא^י איהי רביעאה לכל תלת ושביעאה לשית ורזא דתלת חיוון תתאין עלייהו איהו קא רמיז ויהי בשלשים שנה (יחזקאל א א) ועל נקודא דאמצעיתא קא רמיז ברביעי דאיהי ארבע אנפי אדם חכמה עלאה כ"ח מ"ה דאתמר ביה דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (שם כו) וכלא ברזא דנקודי דאת^י.

תרגום: קום יחזקאל הנביא לגלות את המראות הללו לפני השכינה, שנאמר בהם "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש", בנקודי התורה. וטעמי התורה שעל האותיות, נאמר "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש", אלו הם הנקודות. "בוערות כמראה הלפידים" אלו הטעמים, ובהם "המשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". "המשכילים", אלו האותיות, "יזהירו", אלו הנקודות שמאירות בהם, "כזוהר", אלו הטעמים. והשכינה כלולה מכולם, עליה נאמר "היא מתהלכת בין החיות", שהן החיות העליונות של

נקודות הטעמים, וחיות התחתונות של נקודות האותיות, כמו זה^י, והם סגולת"א למעלה, שלש חיות עליונות שרמזות י' י' י', בראשי תיבות יה"ה יה"ה יה"ה, והם יה"ה מלך יה"ה מלך יה"ה מלך, פני שלשת החיות העליונות, שהן חסד גבורה תפארת. ולמטה סגול, שהם החיות התחתונות,

המתעלה אל המקום אשר הוצבה משם, ממנה תתחיל מחשבת המקריב וכבר הזכרתי ענין זה בפרשת ויקרא¹⁶⁴³.

(ו יג): זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המִשֶׁח אתו עֲשִׂירַת הָאֶפֶה סֶלֶת מִנְהַח תְּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב.

ע"י ר' בחיי: זה קרבן אהרן דרשו רז"ל בארבע דברים נתקשה משה וזה אחד מהם וסימן שלהם מקש"ה ובאור הכתוב בסודו זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' כי המדה הנקראת זה¹⁶⁴⁴ יקריבו לה' בהקריבם עשירית האיפה וכן הזכיר הנביא לעתיד בתחלת כהונה של כהן גדול ביום חנוכו שהוא מקריב עשירית האפה הוא שאמר יחזקאל (יחזקאל מד כז) וביום באו אל הקדש אל החצר הפנימית לשרת בקדש יקריב חטאתו ואמרו בפרק אלו מגלחים (מו"ק טו ב) חטאתו זהו עשירית האיפה שהוא מלשון חטוי ומהרה.

(ח ח): וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֵל הַחֹשֶׁן אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִיּוֹם. ע"י ר' בחיי: ויתן אל החשן את האורים ואת התומים כתב של שם המפורש היה וכבר נתבאר זה בסדר ואתה תצוה (שמות כח ל) ומדרגה היתה ממדרגות רוח הקדש למטה ממדרגת הנבואה ולמעלה מבת קול¹⁶⁴⁵ ודע כי ההפריש שיש בין נבואה לרוח הקודש הוא

סא מאיר הרמב"ן ור' בחיי

פני נצח יסוד הווד, שרמוזים ביברכך יאר ישא, הנקודה של האמצע חיה ששמה אדם, כדוגמא זה $\ddot{\text{ו}}$, היא מתהלכת בין החיות, שהם שלש למעלה ושלש למטה, כדוגמא זה $\ddot{\text{ו}}$, היא רביעית לכל השלש ושביעית לשש, והסוד של שלש החיות התחתונות עליהם, הוא רומז "ויהי בשלשים שנה", ועל הנקודה שבאמצע רומז ברביעי, שהוא ארבע פני אדם, חכמה עליונה כ"ח מ"ה, שנאמר בו "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", והכל בסוד הנקודות של אות $\ddot{\text{ו}}$.

¹⁶⁴³ א ט והערה שם 1615.

¹⁶⁴⁴ ע"י פרשת ויצא הערה 618.

¹⁶⁴⁵ ע"י תז"ח (מב ע"ב): וביומא תליתאה תרין זמנין טוב חד דיומא תנינא דבראשית וחד דיומא תליתאה ואנון (דברים הימים א כט) הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל דאיהו צדיק והאי בת איהי שכינתא תתאה מלכות הקדש עשיראה לט' ושביעאה לשית ורביעאה לתלת אבהן ותמינאה לז' חג שמיני עצרת.

ואיהי בת קול רביעאה לתלת דרגין דהוו משתמשים בהון ישראל בארכהון ואנון תורה נבואה רוח הקדש בת קול וכלהו כלילן בה במלכות קדישא איהי תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא תורת ה' תמימה ואיהי נבואה מסטרא דנצח והוד דאנון תרי נביאי קשוט בכל צורות ומראות ודמיונות וחזיונות דנביאי כלהו רשימין בבת עין דאיהי לבת אש מתוך הסנה י' כלילא מעשר מראות ונהירא מל"ב אלהים דעובדא דבראשית כלילא מעשרה מאמרות ובה הלב רואה הלב יודע הלב מבין וכו'. ואיהי רוח ה'קדש מסטרא דצדיק חי עלמין ואיהי בת קול מסטרא דעמודא דאמצעייתא [פו ע"ג] דאתקרי קול השופר הקול קול יעקב (שמות יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול. איהי בת קול שמנהמת כיונה דאתמר (שיר ב) יונתי בחגוי הסלע ואוקמוה עלה בת קול היתה יוצאת מן השמים ואומרת הלכה כפלוגי.

איהי בת קול דאתמר עלה (תהלים יז) שמרני כאישון בת עין איהי בת דאתמר בה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה וגו' פנימה למשנה דפנים דאנון נראים מסטרא דיהו"ה ממשבצות זהב לבושה מסטרא דאדנ"י דאיהי דין דגבורה.

תרגום: וביום השלישי פעמים כי טוב אחד של היום השני של בראשית ואחד של היום השלישי והם (דברי הימים-א כט) הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל שהוא הצדיק והבת הזו היא השכינה התחתונה מלכות הקדש העשירית לתשעה והשביעית לששה והרביעית לשלשת האבות ושמינית לשבעה חג שמיני עצרת.

והיא בת קול הרביעית לשלש הדרגות שהיו משתמשים בהם ישראל בארצם והם תורה נבואה רוח הקדש בת קול וכלם כלולות במלכות הקדושה היא התורה מצדו של העמוד האמצעי תורת ה' תמימה והיא הנבואה מהצד של נצח והוד שהם שני נביאי אמת בכל הצורות והמראות והדמיונות והחזיונות של הנביאים כלם רשומים בבת העין שהיא לבת אש מתוך הסנה י' כלולה מעשר מראות ומאירה משלשים ושנים אלהים של מעשה בראשית כלולה מעשרה מאמרות ובה הלב רואה הלב יודע הלב מבין וכו'.

שהנביא בעת שתבא בו הנבואה כל הרגשותיו וכחותיו בטלות והוא משולל מכל דרכי העולם הזה ומופשט מן החומר ומתבודד עם השכל לבדו והנה זה בהקיץ וזו היא מעלת שמונה נביאים ורוח הקודש היא שלא תתבטל אחד מהרגשותיו והוא מדבר כדרך כל אדם אבל יעורר אותו רוח עליוני ויפיע הדברים על לשונו וידבר עתידות בסיוע אלהי¹⁶⁴⁶ וזו היא מעלת הכתובים אבל מעלת התורה שצוה לנו משה למעלה מכל זה כי נבואתו של משה למעלה מכל הנביאים כולן¹⁶⁴⁷ ומטעם זה תמצא לרז"ל שיזכירו בכל מקום תורה נביאים וכתובים בסדר המעלות ומדרגות הנבואה ובפירוש אמרו מניחין תורה על גבי נביאים אבל לא כתובים על גבי נביאים כל זה הוצרכו החכמים ז"ל להעיר על מדרגות הנבואה כדי שיתבונן האדם והחי יתן אל לבו מאין תוצאות הנבואה ואיך המעלות זו למעלה מזו ומה בין נבואת משה לשאר הנביאים כולן.

(ח כג): וישקח ויקח משה מדמו ויתן על תנוך אָזְן אַהֲרֹן הַיִּמָּנִית וְעַל בֶּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית.

ע"ר' בחיי: יראה לי בסדר אברים הללו כי מפני שנחלק המציאות לשלשה חלקים עולם המלאכים ועולם הגלגלים והעולם השפל¹⁶⁴⁸ ונצטוו משה על המשכן הכולל חלקי המציאות הנה לפנים מן הפרוכת כנגד עולם המלאכים מחוץ לפרוכת שהוא אהל מועד כנגד עולם הגלגלים הצד המשכן כנגד עולם השפל¹⁶⁴⁹ על כן הוצרך המשכן הזה להיות שם אחד מכיר את בוראו מיוחד לעבוד עבודת הש"י והוא הכהן הגדול ושיהיה ג"כ כולל בגופו ובתכונת צורתו שלשה חלקים אלו וזו היא צורת אדם שהוא עולם קמין¹⁶⁵⁰ ובו עולם הדבור והוא הראש כנגד עולם המלאכים, ועולם החיות זהו מן החוזה ועד מתניו, כי באמצעות גופו הוא הלב שהוא בעל התנועה כנגד עולם הגלגלים, ועולם הטבע ממתניו ולמטה כנגד העולם השפל. ולפי שהקרבות הם קיום העולם ושהוא נחלק לשלשה חלקים אלו הוצרך משה רבינו ע"ה לתת מן הדם שהוא כפרת הנפש בשלשה אברים הללו מן הגוף שהן שלשת חלקי הגוף של הכהן המכפר וזהו שאמר על תנוך אָזְן אַהֲרֹן הַיִּמָּנִית זהו עולם הדבור כי אבר האָזְן

סא מאיר הרמב"ן ור' בחיי

והיא רוח הקדש מהצד של צדיק חי העולמים והיא בת קול מצדו של העמוד האמצעי שנקרא קול השופר הקל קול יעקב (שמות יט) משה ידבר והאלהים יענו בקול. היא בת קול שמנהמת כיונה שנאמר (שיר ב) יונתי בחגוי הסלע ובארו עליה בת קול היתה יוצאת מן השמים ואומרת הלכה כפלוגי.

היא בת הקול שנאמר עליה (תהלים יז) שמרני כאישון בת עין היא בת שנאמר בה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה וגו' פנימה למשנה של הפנים שהם נראים מצד של יהו"ה ממשבצות זהב לבושה מהצד של אדנ"י שהוא דין של גבורה.

¹⁶⁴⁶ ע"י תיקו"ז (יג ע"א): וביומא תליתאה נחיתת לעמודא דאמצעיתא על ידי משה הדא הוא דכתיב ויהי ביום השלישי בהיות הבקר (שמות יט טז) בתרי לוחי אבנין נצח והוד הדא הוא דכתיב כתובים משני עבריהם (שמות לב טו) ואינון תרין נביאי קשוט ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאו נביאי האמת ושכינתא תורת אמת הדא הוא דכתיב תורת אמת היתה ביהו (מלאכי ב ו) ואתקריאת מראה דנבואה ורוח הקדש מסטרא דתרווייהו.

תרגום: וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה, זהו שכתוב "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר", בשני לוחות אבנים, נצח והוד, זהו שכתוב "כתובים משני עבריהם", והם שני נביאי אמת, ומצד של עמוד האמצעי נקראו נביאי האמת. ושכינה תורת אמת, זהו שכתוב "תורת אמת היתה ביהו". ונקראת מראה נבואה ורוח הקדש מצד של שניהם.

בהגר"א ואתקרי' מראה כו' - נבואה מסט' דנצח, ורוח הקודש מסט' דהוד כידוע.

¹⁶⁴⁷ ע"י לעיל פרשת שמות הערה 880.

¹⁶⁴⁸ ע"י לעיל פרשת בראשית הערה 150.

¹⁶⁴⁹ ע"י בהגר"א על ס"י ה ע"א ז"ל: בק"ק ארון וכפורת כרובים שהן כח"ב, ארון בינה כמ"ש בתיקונים, כפורת חכמה, כרובים כתר לכן הם ב' כנגד ב' בחי' שבכתר, ובאהל מועד מנורה, שולחן, מזבח, נגד חג"ת כידוע (בע"ח שער ציור עולמות (פרק א)), מנורה בדרום ושולחן בצפון ומזבח באמצע, מכאן ואילך לבר מגופא נה"י ושם הנוקבא, בחצר אהל מועד כיוור וכנו ומזבח החיצון, כיוור וכנו נה"ה ב' כליות ששם מים??

¹⁶⁵⁰ ע"י לעיל פרשת בראשית הערה 151.

בראש ועל בהן ידו הימנית זהו אמצעית הגוף הוא עולם החיות ועל בהן רגלו הימנית זהו עולם הטבע.

(ח לג): ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם.

עי' ר' בחיי: וכן אמר לו הקדוש ברוך הוא בסדר ואתה תצוה (שמות כט לה) שבעת ימים תמלא את ידם ועל דרך הקבלה היו ימי המלואים שבעה כנגד השבעה הידועים כי כבר ידעת דוגמתו של כהן גדול¹⁶⁵¹ מהו שמתוכו התנבא משה ע"ה כענין שכתוב (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו ולכך נצטוו משה שיטפל באהרן ושימשחנו כי כן הזכיר למעלה (לעיל פסוק יב) ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אותו לקדשו ולכך נקראו ימי מלואים לשון שלמות כי דוגמתם שלמות הכל וכבר ידעת כי משה שמש כל שבעת ימי המלואים והנודך כהונתו של אהרן על ידי משה היתה והבן זה.

Section break